

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Raionul

Localitatea

Instituția de învățământ

Numele, prenumele elevului

GEOGRAFIA

**PRETESTARE
CICLUL LICEAL**

Profil real, umanist, arte, sport

05 aprilie 2023

Timp alocat: 180 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră, atlase geografice școlare.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
- Lucrează independent.

Îți dorim mult succes!

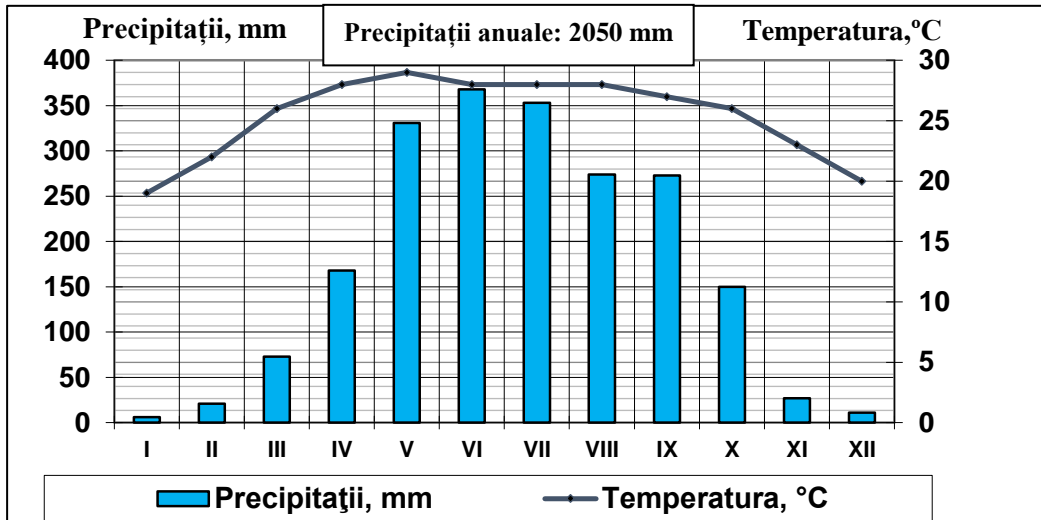
Punctaj acumulat _____

Materiale necesare: pix, atlase geografice școlare (Geografia fizică generală; Geografia umană a lumii; Geografie: Republica Moldova și lumea contemporană).

Nr.	Itemi	Punctaj															
I. Domeniul Cunoaștere și înțelegere																	
1.	<p>Citiți enunțurile de mai jos. Dacă enunțul este adevărat, încercuiți litera A, iar dacă este fals, încercuiți litera F. Dacă ați încercuit litera F, scrieți pe liniile indicate alte cuvinte, care fac enunțul adevărat, înlocuindu-le pe cele subliniate.</p> <p>_____ A F 1) <u>Scoarta terestră</u> este învelișul părții superioare a Pământului, care are grosimi de 35-80 km sub continente și 5-15 km sub oceane.</p> <p>_____ A F 2) Bazinul Ruhr este cel mai mare bazin carbonifer din statul <u>Franta</u>.</p> <p>_____ A F 3) Primul parc național din Republica Moldova care beneficiază de un regim special de protecție și conservare a mediului este Parcul Național <u>„Orhei”</u>.</p>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6														
2.	<p>Analizați informația din tabel despre centralele electrice și identificați elementele lipsă, completând spațiile libere cu câte o informație în fiecare celulă:</p> <table border="1" data-bbox="225 954 1294 1507"> <thead> <tr> <th data-bbox="225 954 456 1066">Tipul de centrale electrice</th> <th data-bbox="456 954 722 1066">Sursa primară de energie / combustibil</th> <th data-bbox="722 954 1294 1066">Factorul principal de amplasare (câte un exemplu)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="225 1066 456 1227">Centrale termoelectrice (CTE)</td> <td data-bbox="456 1066 722 1227"></td> <td data-bbox="722 1066 1294 1227"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="225 1227 456 1357"></td> <td data-bbox="456 1227 722 1357"></td> <td data-bbox="722 1227 1294 1357">Prezența unui volum mare de resurse de apă, necesar pentru răcirea reactoarelor.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="225 1357 456 1507"></td> <td data-bbox="456 1357 722 1507">Energia hidroelectrică</td> <td data-bbox="722 1357 1294 1507"></td> </tr> </tbody> </table>	Tipul de centrale electrice	Sursa primară de energie / combustibil	Factorul principal de amplasare (câte un exemplu)	Centrale termoelectrice (CTE)					Prezența unui volum mare de resurse de apă, necesar pentru răcirea reactoarelor.		Energia hidroelectrică		L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6		
Tipul de centrale electrice	Sursa primară de energie / combustibil	Factorul principal de amplasare (câte un exemplu)															
Centrale termoelectrice (CTE)																	
		Prezența unui volum mare de resurse de apă, necesar pentru răcirea reactoarelor.															
	Energia hidroelectrică																
3.	<p>În coloana A sunt prezentate trei râuri, iar în coloana B – caracteristici ale acestora. Asociați cele două coloane și înscrieți pe liniile din coloana A cifrele corespunzătoare din coloana B (cifrele pot fi scrise doar o singură dată).</p> <table data-bbox="225 1630 1294 2065"> <thead> <tr> <th data-bbox="225 1630 584 1682">Coloana A</th> <th data-bbox="584 1630 1294 1682">Coloana B</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="225 1682 584 1771">_____ A) Mississippi</td> <td data-bbox="584 1682 1294 1771">1) Are direcția generală de curgere de la sud-est spre nord-vest;</td> </tr> <tr> <td data-bbox="225 1771 584 1861">_____ B) Gange</td> <td data-bbox="584 1771 1294 1861">2) Are nivel ridicat al apei vara, datorită precipitațiilor cauzate de musonul de vară;</td> </tr> <tr> <td data-bbox="225 1861 584 1951">_____ C) Enisei</td> <td data-bbox="584 1861 1294 1951">3) Aparține bazinului oceanic de scurgere Atlantic;</td> </tr> <tr> <td></td> <td data-bbox="584 1951 1294 2018">4) La gura de vărsare formează estuar;</td> </tr> <tr> <td></td> <td data-bbox="584 2018 1294 2065">5) Tip de alimentare predominant nival;</td> </tr> <tr> <td></td> <td data-bbox="584 2065 1294 2132">6) Izvorăște din munții cu cea mai mare altitudine pe Glob.</td> </tr> </tbody> </table>	Coloana A	Coloana B	_____ A) Mississippi	1) Are direcția generală de curgere de la sud-est spre nord-vest;	_____ B) Gange	2) Are nivel ridicat al apei vara, datorită precipitațiilor cauzate de musonul de vară;	_____ C) Enisei	3) Aparține bazinului oceanic de scurgere Atlantic;		4) La gura de vărsare formează estuar;		5) Tip de alimentare predominant nival;		6) Izvorăște din munții cu cea mai mare altitudine pe Glob.	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
Coloana A	Coloana B																
_____ A) Mississippi	1) Are direcția generală de curgere de la sud-est spre nord-vest;																
_____ B) Gange	2) Are nivel ridicat al apei vara, datorită precipitațiilor cauzate de musonul de vară;																
_____ C) Enisei	3) Aparține bazinului oceanic de scurgere Atlantic;																
	4) La gura de vărsare formează estuar;																
	5) Tip de alimentare predominant nival;																
	6) Izvorăște din munții cu cea mai mare altitudine pe Glob.																

4.	<p>În baza afirmației că solul s-a format datorită interacțiunii componentelor mediului geografic:</p> <p>1) Indicați două proprietăți ale solului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • _____ • _____ <p>2) Deduceți:</p> <p>a) rolul unui factor natural în procesul de formare a solului: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>b) importanța solului în agricultură: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 L 0 1 2 3 4 4	L 0 1 2 L 0 1 2 3 4 4										
5.	<p>Grupați statele enumerate mai jos conform criteriului diviziunii teritorial-administrative:</p> <p style="text-align: center;">Franța, Canada, Brazilia, Egipt, Germania, Japonia</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;">State unitare</th> <th style="width: 50%; text-align: center;">State federale</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </tbody> </table>	State unitare	State federale									L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
State unitare	State federale												
II. Domeniul <i>Aplicare și operare</i>													
6.	<p>Calculați desfășurarea Braziliei pe meridianul 60° long. V, de la nord la sud, în grade și în kilometri, aplicând doar rețeaua de grade a hărții politice a Americii de Sud. Urmați algoritmul de mai jos și efectuați toate calculele pe foaia de test.</p> <p>1) Determinați latitudinea geografică a ambelor puncte (<i>eroare admisibilă: ±2°</i>):</p> <p>_____ ° lat. _____; _____ ° lat. _____</p> <p>2) Calculați distanța în grade: _____</p> <p>3) Indicați lungimea arcului de meridian de 1° în kilometri: _____</p> <p>4) Calculați distanța în kilometri: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 L 0 1 2 L 0 1 L 0 1	L 0 1 2 3 4 L 0 1 2 L 0 1										
7.	<p>Determinați temperatura aerului atmosferic în vârful unui munte, la altitudinea de 5300 m, dacă la poalele lui, la altitudinea de 600 m, în momentul dat, temperatura aerului atmosferic este -4°C. Urmați algoritmul și efectuați toate calculele pe foaia de test.</p> <p>1) Calculați diferența de altitudine: _____</p> <p>2) Indicați gradientul termic vertical: _____</p> <p>3) Calculați diferența de temperatură, aplicând gradientul termic vertical:</p> <p>_____</p> <p>4) Calculați temperatura aerului atmosferic la altitudinea de 5300 m:</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4										

8. Analizați climograma prezentată și realizați sarcinile de mai jos.

- a) Înscrieți, în spațiul rezervat, temperatura aerului:
 în luna cea mai caldă _____ (eroare admisibilă: $\pm 1^\circ$);
 în luna cea mai rece _____ (eroare admisibilă: $\pm 1^\circ$).
- b) Calculați amplitudinea anuală a temperaturii aerului (efecțuați toate calculele pe foaia de test): _____
- c) Identificați tipul de mase de aer care predomină vara:

- d) Indicați emisfera (de nord sau de sud) în care este situată localitatea reprezentată în climogramă: _____
- e) Stabiliți o cauză care determină cantitatea redusă de precipitații atmosferice în anotimpul de iarnă: _____

- f) Deduceți tipul de climă: _____

L	L
0	0
1	1
2	2
L	L
0	0
1	1
L	L
0	0
1	1
L	L
0	0
1	1
2	2
L	L
0	0
2	2

9. Analizați hărțile tematice din atlasul geografic școlar și argumentați (pentru fiecare enunț separat) o cauză care determină:

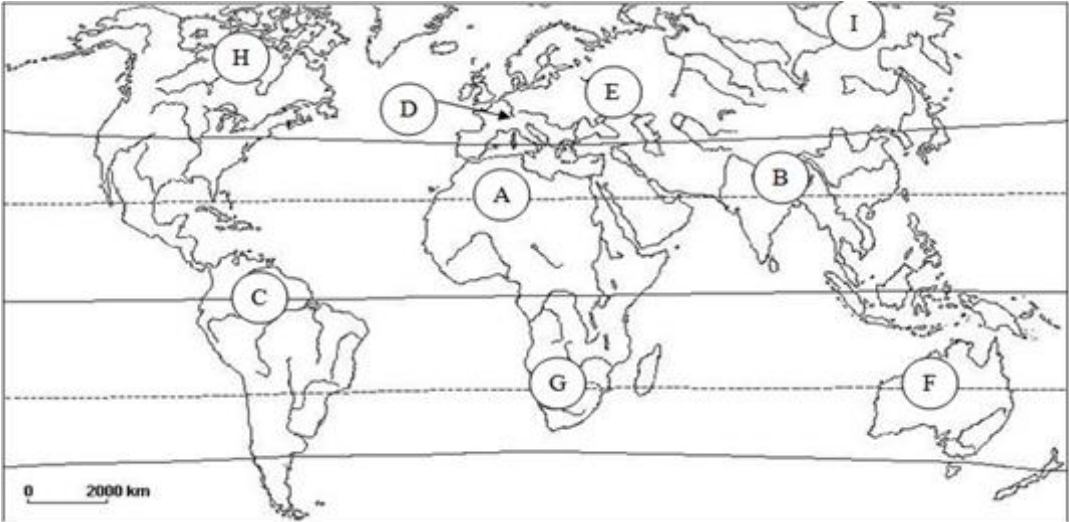
- 1) Formarea munților Anzi: _____

- 2) Densitatea mare a rețelei de căi maritime în Oceanul Atlantic: _____

L	L
0	0
1	1
2	2
3	3
L	L
0	0
1	1
2	2
3	3

10.	<p>În tabel sunt prezentate unele date statistice privind situația demografică în Japonia. Analizați datele din tabel și realizați sarcinile de mai jos.</p> <p style="text-align: center;">Unii indicatori demografici ai populației Japoniei</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Indicatori demografici</th> <th style="text-align: center;">1990</th> <th style="text-align: center;">2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Numărul populației, milioane persoane</td> <td style="text-align: center;">123,6</td> <td style="text-align: center;">124,8</td> </tr> <tr> <td>Rata natalității, la 1000 de locuitori (în promile, ‰)</td> <td style="text-align: center;">12,2</td> <td style="text-align: center;">6,4</td> </tr> <tr> <td>Rata mortalității, la 1000 de locuitori (în promile, ‰)</td> <td style="text-align: center;">8,2</td> <td style="text-align: center;">12,6</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Sursa: www.data.worldbank.org; https://www.macrotrends.net/</p> <p>1) Identificați tendința în dinamica numărului de locuitori: _____</p> <p>_____</p> <p>2) Calculați bilanțul natural al populației pentru anul 2021 (<i>efecțuați toate calculele pe foaia de test</i>): _____</p> <p>3) Stabiliți o cauză care a determinat reducerea ratei natalității în perioada 1990-2021: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>4) Argumentați o consecință de caracter economic a micșorării bilanțului natural al populației în perioada 1990-2021: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	Indicatori demografici	1990	2021	Numărul populației, milioane persoane	123,6	124,8	Rata natalității, la 1000 de locuitori (în promile, ‰)	12,2	6,4	Rata mortalității, la 1000 de locuitori (în promile, ‰)	8,2	12,6	<p>L 0 1</p> <p>L 0 1</p> <p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2 3</p>	<p>L 0 1</p> <p>L 0 1</p> <p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2 3</p>
Indicatori demografici	1990	2021													
Numărul populației, milioane persoane	123,6	124,8													
Rata natalității, la 1000 de locuitori (în promile, ‰)	12,2	6,4													
Rata mortalității, la 1000 de locuitori (în promile, ‰)	8,2	12,6													
11.	<p>Pornind de la faptul că tsunami este un fenomen natural de risc, realizați sarcinile de mai jos, utilizând și hărțile tematice din atlasul geografic școlar:</p> <p>1) Deduceți o cauză a valurilor tsunami, pe exemplul regiunii de est a Eurasiei:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>2) Indicați două state din estul Eurasiei care sunt afectate relativ frecvent de tsunami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • _____ • _____ <p>3) Demonstrați, printr-un exemplu, impactul valurilor tsunami asupra componentelor naturii: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p>	<p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p>												

III. Domeniul <i>Integrare și transfer</i>			
12.	<p>Pornind de la faptul că, în ultimii ani, contaminarea radioactivă și efectele sale asupra sănătății au fost raportate în multe regiuni ale lumii, realizați sarcinile:</p> <p>1) Identificați:</p> <p>a) o sursă de poluare radioactivă a mediului: _____</p> <p>_____</p> <p>b) un exemplu de metal radioactiv: _____</p> <p>2) Deduceți o consecință a poluării radioactive pentru organismele vii: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3) Propuneți o măsură/acțiune pentru prevenirea poluării radioactive a mediului:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 2 L 0 1 2 L 0 1 2
13.	<p>Timp de două secole (XVIII-XIX) Marea Britanie a fost țara cu cea mai avansată economie din lume. Pornind de la aceasta și analizând hărțile tematice din atlasul geografic școlar, realizați sarcinile:</p> <p>1) Stabiliți un factor care a determinat poziția Marii Britanii de lider al economiei mondiale în secolele XVIII-XIX: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>2) Enumerați trei state, foste colonii ale Marii Britanii:</p> <p>_____;</p> <p>_____;</p> <p>_____.</p> <p>3) Apreciați rolul revoluției industriale din Anglia în dezvoltarea economiei mondiale: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 L 0 1 2 3 L 0 1 2 3	L 0 1 2 L 0 1 2 3 L 0 1 2 3
14.	<p>„Resursele biosferei au o importanță primordială pentru societatea umană, fiind utilizate pe larg în diverse scopuri”. Pornind de la această afirmație:</p> <p>1) Indicați două exemple de resurse ale biosferei:</p> <p>_____;</p> <p>_____.</p> <p>2) Demonstrați, printr-un exemplu, importanța economică a resurselor biosferei:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3) Deduceți un factor antropoc cu impact negativ asupra resurselor biosferei:</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 2 L 0 1 2 L 0 1 2

	<p>4) Propuneți o măsură/acțiune de protecție resurselor biosferei: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L 0 1 2</p>	<p>L 0 1 2</p>
<p>15.</p>	<p>Analizați harta-contur anexată, cu unele tipuri de medii geografice, hărțile tematice din atlasul geografic școlar și realizați sarcinile de mai jos.</p> <p>1) Determinați:</p> <p>a) denumirea vânturilor permanente – sursă de energie eoliană, în mediul marcat cu litera H: _____</p> <p>b) un exemplu de resurse naturale ale biosferei în mediul marcat cu litera C: _____</p> <p>c) denumirea unui râu din Eurasia – sursă de apă potabilă, din mediul geografic marcat cu litera I: _____</p> <p>d) un tip de sol caracteristic pentru mediul marcat cu litera F: _____</p> <p>2) Deduceți o cauză naturală care determină valorificarea agricolă intensă a mediului marcat cu litera B: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3) Demonstrați o relație cauză-efect între climă și specializarea zootehniei (creșterea animalelor) în mediul marcat cu litera A: _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L 0 1 2 3 4 L 0 1 2 L 0 1 2</p>	<p>L 0 1 2 3 4 L 0 1 2 L 0 1 2</p>
	<p>Total: 100 puncte.</p>		